

Yeni Vesayet Rejiminin Kurulmasında Dördüncü Evre: (2014 Sonrası)

Cemaatin Tasfiyesi ve Erdoğan'ın Fiili Başkanlığı Altında Türk-İslam Faşizminin İnşası

Taner Koçak, Necdet Hasgül

Bu bölümde 17-25 Aralık operasyonları (2013) sonrası bir yandan Cemaat'in iktidardan tasfiyesini, diğer yandan da ordunun güç kazandığı yeni bir koalisyon eşliğinde, Türk-İslam faşizmi adını vereceğimiz yeni ve çok daha otoriter bir rejim inşa sürecini anlatmaya çalışacağız. “Çözüm süreci” ve “masanın devrilerek” Kürt savaşının yeniden (bu kez çok daha sert bir anlayışla) başlatılması, sözü edilen otoriterleşmede başat bir etkidir. Bu konu başlı başına ayrı bir inceleme alanı olduğundan (ve çalışmamız kapsamında sonradan detaylı bir şekilde ele alınacağından) bu yazıda ancak önemli dönüm noktaları ve yeni iktidar yapılanmasına etkisi bakımından değinilmiştir.

* * *

AKP'nin MİT krizine ve 17-25 Aralık operasyonlarına verdiği tepki, demokratikleşme ve yargı/emniyet eksenindeki güç temerküzünün dağıtılması yönünde değil, bu gücü ele geçirme ve tüm muhaliflerine karşı kullanma yönünde oldu. Bu aşamadan sonra baskı rejiminin yapıtaşlarının örülmesi yolunda, yoğun panik ve aceleden kaynaklı dermeçatma adımlar sahne atıldı. Yapboz tahtasına dönen sistem, giderek çok daha fazla zora ve şiddete gereksinim duyacak; hak, hukuk, adalet gibi kavramların iyiden iyiye esamesi okunmayan günlerde rejim, bekasını sürdürebilmek için çeşitli düşmanlara ve bu düşmanlarla girilen savaflara başvuracaktı.

Baskı rejimine dönük atılan adımları sırasıyla özetlemeye geçmeden önce, bu rejimin oluşumunda ordunun rolüne dair önemli bir gelişmeyi aktararak başlayalım. Ülke yolsuzluk operasyonları ile çalkalanır, AKP şok dalgaları ile bocalarken; yani 26 Aralık 2013 tarihinde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısı elbette kritik bir öneme sahipti ve rejim içi ittifak dengelerine dair işaretler barındırmaktaydı. Bu işaretler, toplantıyı takip eden günde yapılan Genelkurmay açıklaması ile ortaya çıktı: "Türk Silahlı Kuvvetleri, hiçbir şekilde siyasi tartışmaların içerisinde yer almak istememektedir. Bununla birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kurumsal kimliğini ve personelinin hukuki durumunu ilgilendiren konulardaki gelişmelerin hukuk devleti ve hakkaniyet ilkelerine bağlı kalınarak sonuçlandırılmasının yakından takip edilmesine devam edilecektir". Aslında açıkça ifade edilmiş. Ordu AKP'ye vereceği destek karşılığında ittifaktaki rolünü güçlendirmeyi, bunun somut ifadesi olarak da tutuklu askerlerin serbest bırakılmasını talep etmekteydi. Bu talebin pozitif karşılık bulduğunu görmek için çok zaman geçmesi gerekmedi. Önce 21 Şubat 2014'te Meclis'te Kabul edilen "Demokrasi Paketi" ile tutuklu askerler serbest bırakılmaya başlandı, ardından Erdoğan'ın kendisini savcısı ilan etmiş olduğu Ergenekon, Balyoz gibi davaların seyri hızla askerler lehine değişti.

Bu gelişmelerin ayrıntılarına birazdan tekrar değinilecek. Şimdi, olabildiğince kronolojik akışı bozmadan baskı rejimine doğru atılan adımları sıralamaya çalışalım.

Emniyet ve Yargıda Değişiklikler

İlk önce Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki çok sayıda polisin görevleri değiştirildi. 17 Aralık'tan sonraki 35 gün içinde ciddi operasyonlar yapıldı. 17/24 Aralık sürecinde Meclis dışından bakanlığa atanan İçişleri Bakanı Efkân Ala, yaklaşık 1000 polisin 17 Aralık süreci

içerisinde başka görevlere tayin edildiğini, 5.000 kişinin ise rutin olarak görev yerinin değiştirildiğini, bunun 260.000 kişilik teşkilat içinde oldukça küçük bir yüzde olduğunu söyledi.¹ HSYK yasasında yapılacak değişiklik tartışmaları sırasında HSYK 1. Daire'de hükümetin yapmak istediği değişikliklere karşı çıkmış olan üyeler görevden alındı ve ardından İstanbul Adliyesine dönük bir dizi müdahale gerçekleşti. Özellikle HSYK'dan başlanarak yargı kurumlarında gerek yasal yetki kapsamında gerekse fiili görev kapsamında radikal değişikliklere gidildi.²

Ancak yargı organlarının kontrol altına alınabilmesi için HSYK kanununun değiştirilmesi gerekiyordu. Hiç vakit kaybedilmeden 15 Şubat 2014'te HSYK'nın yapısında değişiklik öngören "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" Meclisten geçti ve kısa bir süre sonra da Cumhurbaşkanı Gül tarafından onaylandı.³ Yasa HSYK'nın yapısının temelden değişimini düzenliyordu. Amaç Cemaat yapılanmasının tasfiyesinin yanısıra HSYK'nın direkt hükümetin kontrolünde bir yapıya evrilmesiydi. Özetle, üyelerin görevlerini bakan belirleyecek, genel sekreter yardımcılarını bakan atayacak, Teftiş Kurulu bakana karşı sorumlu olacak, HSYK üyeliğine seçimde 1 aday için oy verilecek, mevcut personelin görevi sona erdirilecek, Başkanlık için bakan 3 aday belirleyecek, Bakanlar Kurulu Başkanı atayacak, Türkiye Adalet Akademisi'nde Genel Sekreterlik pozisyonu kaldırılacak, Akademi Başkanı ile tüm personelin görevleri sona erdirilecekti.⁴ Ne var ki bu kanunun önemli maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.⁵ Bu iptal şüphesiz iktidarın daha etkili baskı yöntemleri geliştirmesini geciktirdi.

Yargıda yapılan bir diğer önemli değişiklik de Yeni Demokratikleşme Paketi kapsamında Özel Yetkili Mahkemeler'in (ÖYM) kaldırılması oldu. 21 Şubat 2014'te Meclisten geçen tasarı

¹ "Efkan Ala: Emniyet'te görevden alma olmadı". www.polishaber.net/haber-12079-efkan_ala_emniyette_gorevden_alma_olmadi.html. 13 Mart 2014.

² Erdoğan daha sonraki günlerde (6 Mart) Gülen Cemaati'nin yargıyı ele geçirmiş olduğunu şu biçimde ifade etti: "2010 referandumu, dikkat ederseniz onların çok çırpındığı bir referandum oldu. Sizlerden de bir adım önde gittiler. Meğerse bu iyi niyetli değilmiş. Şimdi onları düşünüyorum. Niye iyi niyetli değilmiş. Çünkü o referandumda bunların tek hedefleri vardı. İdari ve adli yargıyı ele geçirmek. Ve bunu başardılar. Az veya çok başardılar." Aynı konuşmasında neden HSYK'dan başladıklarını ise şöyle açıkladı: Niye biz olaya HSYK'den başladık? Çünkü alt derece mahkemelerde herhangi bir cezai müeyyide uygulayamıyorsunuz. Bir defa kapanın elinde kalıyor, istediğini istediği zaman, istediği şekilde dinleyebiliyor. Sadece dinleme değil, ortam, görüntüleme hepsi var. Bunların hepsini yaptılar ve yapıyorlar."

³ <http://www.hurriyet.com.tr/iste-gulun-onayladigi-hsyk-yasasi-25895683>

⁴ Detaylar için bkz.: <http://www.memurlar.net/haber/458675/>

⁵ Yasanın iptal gerekçesi ve detaylar için bkz.: <http://www.cnnturk.com/haber/turkiye/hsyk-kanununda-adalet-bakanina-verilen-yetkiler-iptal-edildi>

aynı zamanda azami tutukluluk sürelerini 5 yıla sınırlayarak Ergenekon ve Balyoz gibi davalardan uzun süredir cezaevinde yatanların dışarı çıkabilmesini sağladı.⁶ İlk bakışta demokratikleşme yönünde bir adım gibi görünse de⁷ esas itibarıyla bu yasa değişikliği ile iki amaç birden güdülmüştü. Cemaat'in özellikle güçlü bir şekilde örgütlü olduğu Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri tasfiye edilerek Cemaatin yargıdaki gücünün kırılması ve Ergenekon, Balyoz, Askeri Casusluk Davaları gibi davaların sona erdirilmesiyle de ordu ile daha güçlü bir birliktelik zemininin sağlanması.⁸

25 Şubat'ta internet alanında yeni düzenlemeler getiren ve TİB Başkanına yeni yetkiler sağlayan bir İnternet Yasası mecliste kabul edildi.⁹ Bu kanun daha sonra AYM tarafından kısmen iptal edilecekti.¹⁰ 24 Şubat'ta ise MİT'e daha geniş yetkiler veren ve çalışma alanını genişleten MİT yasası meclis içişleri komisyonundan geçirildi ancak meclisten geçirilmesi yaklaşan yerel seçimlerin sonrasına bırakıldı.¹¹

Nisan 2014 Yerel Seçimleri

30 Mart 2014'te yapılan yerel seçimlerde, Adalet ve Kalkınma Partisi % 44'lük bir oy oranı ile zafer elde etti. AKP'nin hala tek başına iktidar olabilecek güce sahip olduğun teyit edilmişti. Yerel seçimler aynı zamanda Gülen Cemaati'nin toplumsal tabanının ne kadar zayıf olduğunun sınıandığını gösteriyordu. Buradan alınan güçle Cemaat'in üzerine artık daha da sert gidilebilirdi. Nitekim hükümetin seçimin ardından yaptığı ilk açıklamalar da bu

⁶Bu hamle ile KCK davalarından tutuklular da salıverilmiştir.

<http://web.archive.org/web/20140605001722/http://www.sabah.com.tr:80/Gundem/2014/02/21/oymler-icin-karar-verildi>. Erişim tarihi: 21 Şubat 2016

⁷ Zira bu yasadaki en "demokratik" görünümlü madde olan "Gözaltına almada, kişinin bir suçu işlediğini düşündürebilecek emarelerin varlığı yerine, kişinin bir suçu işlediğini gösteren somut delil varlığı aranacak." hükmü bilindiği üzere hemen 1 yıl sonra çıkarılan tartışmalı "İç Güvenlik Yasası" ile tamamıyla tersine çevrilecekti.

⁸ HSYK, internet (TİB) ve MİT yasalarının tümüyle yeni bir sürecin ilk adımları olduğu yönünde bir başka değerlendirme için bkz.: "Son Kasetlerden Sonra: Barış ve Demokrasi Yanlıları ne Yapmalı?" - Taylan Doğan 02 Mart 2014 <http://www.kulturelcogulcugundem.com/news.php?nid=30252>

⁹ <http://www.sozcu.com.tr/2014/genel/internet-yasasi-yasalasti-462639/>

¹⁰ <http://www.ntv.com.tr/turkiye/aymden-internet-yasasina-kismi-iptal,cfVued8FIE6A7-iTyG4psQ>

¹¹ <http://yenisafak.com.tr/politika-haber/mit-yasasi-secimlerden-sonraya-kaldi-01.03.2014-622386> Bu yasanın kapsamına ileriki bölümde değineceğiz.

yöndeydi.¹² Yerel seçimlerin başka bir önemli sonucu da BDP+HDP ittifakının özellikle Kürt bölgelerinde kaydedeğer bir oy artışını yakalamasıydı.¹³

MİT yasası

Tartışmalara neden olan ve bu yüzden yerel seçimler sonrasında ertelenen MİT Yasası'nın 16 Nisan 2014'te yürürlüğe girmesiyle "istihbarat" alanında yeni bir sayfa açıldı. MİT'e iç ve dış operasyon imkânı sağlayan yasa ile İmralı görüşmeleri de yasal zemine kavuşmuş oldu. Kamuoyunda yasanın PKK ile görüşmeler yapan MİT personelini korumak gerekçesi ile değiştirildiği yorumu ön plandaydı. Oysa değişiklikle MİT'in yetkilerinin fazlasıyla artırıldığı, MİT'e yurtdışında operasyon yapma yetkisi verildiği, istihbaratın devletin ana unsuru haline getirildiği, fişlemelere yasal zemin sağlandığı, hukukun üstünlüğünün zedelendiği de çok açıktı. MİT bu yasa ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi, belge ve verileri alabilecek; telekomünikasyon kanallarından geçen dış istihbarat ve siber güvenlikle ilgili verileri toplayabilecek ve Türk Ceza Kanunu'nda yer alan bazı suçlara ilişkin her türlü belge ve ifade tutanaklarına erişebilecek yetkilerle donatılmıştı.¹⁴

10 Temmuz 2014'te "Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun" adıyla yasalaşan ve AKP hükümeti yetkililerine sonraki süreçler için yargılanma yolunu kapatan yasa, bir taraftan da çözüm süreci konusunda

¹² Seçim başarısının ardından bir balkon konuşması yapan Erdoğan "paralel yapı" ile mücadele edeceklerini "Devletin içinde devlet olmaz. Hangi kurumumuzun içine girmişlerse girmişler. Bizler de iyi niyetimizin kurbanı olduk. Ama artık bunları ayıklama zamanı gelmiştir hukuk içinde." sözleriyle tekrarladı. (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26119975.asp>) 7 Nisan 2014'te partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada ise daha sert ifadeler kullandı: "Halkımız bize paralel yapıyla mücadele talimatını verdi. Vatana ihaneti artık tescillenen bu yapının tasviyesi için millet bize yetki verdi. Yapılan ihaneti unutmayacağız", (http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/58569/Erdogan__Halk__paralel_yapiyla_mucadele_yetkisi_verdi.html) Paralel yapının MİT TIR'larına yaptığı saldırıyı, devletin en gizli görüşmelerini kaydedip yayınlamasını, arkadaşlarıma yaptığı ahlaksızlığı asla sineye çekmeyeceğiz. Bu noktada hukuk ve demokrasiden taviz vermeyeceğimizi vurgulamak istiyorum. Sorumluların hepsi yargı önünde hesap verecekler. Fakat, altını çiziyorum kendi paralel yargıları önünde değil milletin yargısı önünde hesap verecekler." (<http://www.bugun.com.tr/son-dakika/erdogan-millet-bize-paralel-yapi--haberi/1052247>)

¹³ Bu konudaki yararlı bir analiz için Bkz.: "2014 yerel seçim değerlendirmesi-1: Genel Tablo" Murat Pakar, 09.04.2014 <http://t24.com.tr/yazarlar/bilinmeyen/2014-yerel-secim-degerlendirmesi-1-genel-tablo,8988>

¹⁴ İstihbaratta yeni dönem olarak yorumlanan yasanın detayları için bkz.: <http://www.milliyet.com.tr/iste-yeni-mit-yasasi/gundem/detay/1868696/default.htm> ; "10 soruda yeni MİT yasası" <http://www.memurlar.net/haber/465737/>

hükümetin attığı en somut adımı temsil ediyordu.¹⁵ Çözüm süreci ilk defa yasal bir çerçeveye kavuşmuştu.

Cemaat'e yönelik en sert tasfiye hamlesi 22 Temmuz 2014'de, Ergenekon, Balyoz, KCK, Odatv, Şike, 17 ve 25 Aralık 2013 operasyonlarında aktif görev almış polis şeflerinin gözaltına alınması oldu. Söz konusu polis şeflerinin çoğu, Cemaat'in emniyet içindeki yapılanmasının kilit isimleri olarak telaffuz edilmişlerdi. Dolayısıyla 22 Temmuz 2014, Başbakan Erdoğan'ın ısrarla tekrarladığı "inlerine gireceğiz" taahhüdünün başlangıç tarihi olarak görülebilir.

Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimi

Cumhurbaşkanlığı seçiminin, fiili başkanlık hedefinin bir aşaması olarak şekillendiği kuşku götürmüyor. Sürecin bu hale gelmesinde kuşkusuz muhalefetin de payı çok büyüktü. Aday belirleme sürecinde önce bocalayan sonra "Çatı çatı aday" fikrinde birleşen MHP ve (HDP'nin CHP İzmir milletvekili Rıza Türmen'i ortak aday gösterme önerisini reddeden) CHP, büyük bir basiretsizlik örneği göstererek mümkün olduğunca sağcı, hatta eşi başörtüsü kullanan bir aday bulma sevdasına girdi ve aradığını da buldu. Bu profil Erdoğan'ın işini çok daha kolaylaştırdı ve daha ilk turda Cumhurbaşkanı seçilmesine katkı sundu.

"Yasa dışı ama yasal olarak denetimden azade fiili başkanlık, gerçekte yeni bir vesayet rejiminden başka bir şey değil. 10 Ağustos 2014'de Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesiyle, Türkiye resmen başkanlık vesayetine dayalı bir ara rejime geçmiş oldu. Geliyorum diyen bu yeni sürecin aydınlatıcı bir analizinin yapılabildiği söylenemez. Bunun en önemli nedeni, Erdoğan'ın iktidarını kişiselleştiren indirgemeci ve tepkiselliği aşamayan politik söylemlerdi.

Mesela İstanbul Newroz mitinginde HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş Erdoğan'a hitaben "Biz milyonlarız, sen tek başınasın... yalnızsın, yalnız kalmaya devam edeceksin" dediğinde, Erdoğan'ın dayandığı geniş seçmen kitlesi, bir kitle partisi olarak AKP, ekonomik rant paylaşımını düzenleyen klientalist şebeke, resmi devlet içinde bürokratik güç birikimi ve başta MGK olmak üzere geliştirdiği ittifaklar görmezden geliniyordu."¹⁶

¹⁵ İlgili kanunun detayları için bkz.: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140716-1.htm>

¹⁶ <http://fkurhan.blogspot.com.tr/2015/03/erdogann-fiili-baskanlg-ve-muhalefet-26.html>

Oysa Erdoğan'ın fiili başkanlığının, sadece bireysel bir seçim başarısı olarak görülmesi ve AKP iktidarının daha uzun süre devam edeceği karamsarlığını yaratmasının ötesinde neden ve sonuçları vardı. Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde Cemaat'in devletten tasviyesi vaadi karşılığında başta Özel Harekat olmak üzere eski Ergenekon / Balyoz çizgisinin desteğini almıştı. Asıl uzlaşma konusu ise, aşağıda daha açık değineceğimiz gibi "Kürt sorununu Tamil modeliyle çözme" konsepti idi.

Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde yaşanan tek olumlu gelişmenin Selahattin Demirtaş'ın aday olduğu HDP'nin farklı bir kampanya süreci yürütmüş olması olduğunu söyleyebiliriz.

Demirtaş Cumhurbaşkanlığı seçiminde iki yönlü bir söylem geliştirmişti: Bir yandan, Kürt coğrafyasında, seçim ile Kürt temsiliyeti arasında bağlantı kurdu. Cumhurbaşkanlığı seçimini Kürt temsiliyetinin gücünü ve önemini göstermek için bir fırsat olarak konumladı. Oy oranının yüksek düzeylerde seyretmesi ve yüzde 10'u aşmasının, çözüm sürecinin daha hızlı ilerlemesine ve Kürtlerin yasal-anayasal hak taleplerinin karşılanmasına katkıda bulunacağını vurguladı.

Diğer taraftan batı coğrafyasında ise Demirtaş "halkların adayı" olarak sunuldu, özgürlükçü ve çoğulcu bir siyasi dil kullanıldı. "Türkiyelilik" ve "Yeni yaşam çağrısı" vurgusu altında özgürlükçü laiklik, kadın hakları, âdemi merkezîyetçilik, LGBT bireylerinin hakları gibi konular vurgulandı. Katılımcı, çevreye duyarlı ve devletin tüm faaliyetlerinin halkın denetimine açılacağı adil ve demokratik bir yönetimden söz etti.¹⁷ Demirtaş bu söylemle, kendi tabanı dışında üç farklı toplumsal kesime ulaşmaya çalıştı: AKP'ye oy veren Kürtler, İhsanoğlu tercihinden dolayı rahatsızlık duyan CHP'liler (bilhassa CHP'ye oy veren Alevi seçmenler) ve Gezi eylemlerinden sonra tamamen Erdoğan karşıtı bir siyasete meyleden sol-liberal kesimler. Demirtaş bu stratejiyle girdiği seçimden yüzde 9.76 oranıyla başarı ile çıktı.

Eylül 2014 İnternet Yasası

"5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" adlı yasadaki düzenleme ile TİB'e internet trafik bilgilerini toplama yetkisi verilmiş oldu. Hatırlanacağı üzere, güncellemeden önce TİB'in, trafik bilgilerini ancak bir suç soruşturması veya kovuşturması kapsamında, mahkeme kararıyla, yer veya erişim sağlayıcılardan talep edilebiliyordu.

¹⁷ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/94805/Demirtas__Birlikte_dans_edelim.html#

Düzenleme aynı zamanda, TİB Başkanı'na "millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi" gibi nedenlerle 4 saat içinde internet sitelerine erişim engelleme yetkisi veriyor. Engelleme kararlarının daha hızlı hayata geçmesini amaçlayan düzenleme, ilgili kararın 24 saat içinde mahkemeye sunulması ve hâkimin 48 saat içinde kararını açıklamasını ön görüyordu.¹⁸

* * *

2014 Sonbaharı, içinde bulunduğumuz savaş koşullarının ve faşizan uygulamaların karanlık kapılar ardında planlanmaya başladığı dönem olarak çok önemli gelişmelere sahne oldu.

Kronolojik açıdan sonradan incelendiğinde, 28 Şubat 2015 "Dolmabahçe Mutabakatı"nın aslında 3 Eylül 2014'te İmralı'da yapılan Hakan Fidan-Abdullah Öcalan görüşmesinde kararlaştırıldığı görülmektedir. Aynı hafta Kandil'e iletilen ve onaylanan yol haritası ise kamuoyuna açıklanmamıştı henüz. Bunun temel sebebinin, 15 Eylül 2014'te IŞİD'in Kobanê kuşatmasının başlaması olduğu düşünülebilir. Zira Erdoğan 5 Ekim 2014'te "Kobani de düştü, düşüyor" sözlerini sarfetmişti. Kobanê düşseydi muhtemelen yol haritası çok farklı olacaktı. Olası beklentilerden biri Kobanê düştükten sonra müzakere masasında Kürtlerin elinin zayıflamış olacağıydı. Daha güçlü bir olasılık ise, özellikle Kobanê'nin düşmeyeceği belli olduktan ve 6-7 Ekim olayları olarak bilinen Türkiye Kürtlerinin Kobanê'yi sahiplenme direnişinin ardından, devletin asıl yönelimini belirlemiş olması. Yani Erdoğan'ın Cemaatin tasfiyesiyle Özel Harekât ile daha güçlü bir angajmana girmiş olması;¹⁹ daha önce de gündeme gelmiş olan "Kürt sorununu Tamil modeliyle çözme" konseptinin tekrar devreye sokulması kararının verilmiş olması ve uygulanması için uygun zeminin (seçimler sonrası) beklenmesi. Nitekim sonraki dönemde "tarihimizin en uzun MGK toplantısı" olarak anılacak olan 31 Ekim 2014 MGK toplantısıyla ilgili bu yönde iddialar²⁰iddialar net olarak ortaya çıktı.

¹⁸ Bkz. <http://shiftdelete.net/yeni-internet-yasasinin-getirdikleri-54753>

¹⁹ <http://vicdaniret.org/turkiyeyi-yonetmek-icin-militarizmle-uzlasirsiniz-eren-keskinle-soylesi/>

²⁰ <http://bianet.org/bianet/siyaset/171577-ertugrul-kurkcun-cokturme-planini-sorusuna-yanit-verilmedi>
<http://malatyahabersaati.com/idris-baluken-cokturme-eylem-planina-arastirma-istedi/>
<http://www.reportare.com/roportajlar/uzun-roportajlar/36-c/203-celal-ba%C5%9Flang%C4%B1%C3%A7-akp-k%C3%BCrt-bata%C4%9F%C4%B1nda?showall=1>

28 Şubat 2015-Dolmabahçe Mutabakatı

28 Şubat 2015'te "Dolmabahçe Mutabakatı" adı verilen tarihi açıklama yapıldı. Tartışmalar Öcalan tarafından kaleme alındığı öğrenilen 10 maddelik ilke açıklamasından çok, verilen fotoğraf üzerine yoğunlaşsa da tüm kamuoyu Kürt sorununun çözümünde çok önemli bir eşikte bulunduğu saptamasında birleşmişti. Artık İmralı'da masası bile hazırlanmış olan doğrudan müzakerelerin başlayacağı müjdelenmekteydi. Lakin bu heyecan verici iyimser hava çok uzun sürmedi. Muhtemelen Öcalan'ın 21 Mart Newroz açıklaması ve bu açıklamada radikal bir "silah bırakma" hamlesi beklendi. Öcalan açıklamasında "Eşme ruhuna" gönderme yaparak, ortak tutum ve mutabakat süreçlerini selamladı. Genel Kurmay aynı gün "Eşme ruhu" göndermesine aşırı sert bir yanıt vererek, gelişmelerden duyduğu rahatsızlığı ifade etti. Bir nevi baltalarını "gömdükleri" yerden çıkardıkları ve "müzakare değil savaş" tercihini deklare ettikleri söylenebilir.

İmralı'da geniş heyetlerin rahatça müzakereye oturabilmesi için hazırlanmış büyük masa, bir gün sonra, yani 22 Mart 2015'te Erdoğan tarafından tereddütsüz devrildi: "müzakere yok, izleme heyeti de yok, hatta artık Kürt sorunu da yok" diyen Erdoğan, bir ayını dolduramamış "Dolmabahçe Mutabakatını" inkar ederken, savaş zamanlaması için 7 Haziran seçimlerinin sonucunu bekleyeceğini ima ediyor ve bu süreçte bir dizi hamle planlıyordu. Bu hamlelerin en önemlisi ve bir süredir hazırlıkları yapılan aşırı sert dönemin habercisi, kuşkusuz "İç Güvenlik Paketi" adımı idi.

İç Güvenlik Paketi (Şubat 2015)

TBMM'de, tartışmalı İç Güvenlik Paketi muhalefet partilerinin itiraz ve protestoları eşliğinde onaylandı. Yasaya göre toplu işlenen suçlarda 48 saate kadar gözaltı yapılabilecek. Polisin üst, eşya ve araç arama izni ile silah kullanma yetkisi genişletilecek. Polis iletişimi dinleyip bunu 48 saat sonra hâkim onayına sunacak. Gösterilerde sapan silah, kaşkol suç aleti sayılıp hapis cezası verilecek. Yine gösterilerde meydana gelen zarar göstericilere tazmin ettirilecek.

Paketin güvenlikle ilgili olmadığı ve muhalefet edenlerin güvenliğini ortadan kaldırmayı amaçladığı apaçık ortada. Her türlü muhafete karşı sindirme talimatnamesini Orhan Gazi Ertekin şöyle yorumlamış: *"Bu durum, aslında, üstü örtük bir savaş ilanıdır. Çünkü, hükümet muhaliflerinin tamamen şiddet nesnesi haline getirilerek hukuk düzeninin dışına yerleştirilmesinden başka bir sonuç doğurmaz.... bu yasa doğrudan devlet kadrolarına seslenen bir politik talimatlar*

zemininde kurgulanmıştır... hükümetin acil politik ihtiyaçlarına odaklanmıştır... Yeni iktidarını, hukukun içinden değil, hukuk ötesinden kuracağını bu yasa ile açıkça ilan etmektedir.”²¹

Artık faşizan uygulamalar için yargı süreçlerine ihtiyaç duyulmayacak, güvenlik görevlileri doğrudan ve yaşam hakkı dahil hiçbir hakkı tanımadan devreye girecek. Paketin, bu özellikleri ve birçok maddesi ile yaklaşan şiddet-savaş dolu günlere hazırlandığının açık kanıtı olduğu söylenebilir; dolayısı ile de yeni ve çok daha baskıcı bir tür darbe rejimine geçişin kırılma noktası olarak adlandırılabilir.

7 HAZİRAN 2015 SEÇİMLERİ: Ara Rejim ve 24 Temmuz Darbesi

Rejim, 7 Haziran seçimleri öncesi birçok cephede ciddi bir “sıkışma” hali içindeydi.

1. A. Öcalan’ın 21 Mart 2013 tarihli Diyarbakır Newroz’unda okunan mektubundan anlaşılacağı üzere Kürt Hareketi AKP hükümetine sadece Türkiye’de değil, Ortadoğu bağlamında bir ittifak öneriyordu. Bu açıdan Türkiye, bir yandan vazgeçemediği Ortadoğu politikası, öte yandan artık uluslararası bir niteliğe bürünen Kürt sorununda “Çözüm Süreci”nin sürdürülebilirliği arasında sıkışmıştı.
2. Eylül 2014’den itibaren ABD Suriye üzerinde gerçekleştirdiği uçuşlarla IŞİD ve El-Nusra mevzilerini bombalamaya başlamış ve Türkiye IŞİD’le mücadele için Cidde’de oluşturulan uluslararası koalisyonun bildirisine imza atmamıştı. Rejim, Ortadoğu’da özellikle Rojava merkezli gelişmelere karşı geleneksel refleksi olan milliyetçi tavır üretmek ile, Batı ile işbirliği yapma gerekliliği arasında sıkışmıştı.
3. Yaklaşan seçimler öncesi “Yüksek Siyaset” açısından gelişmeler ilerisi için planlanan Başkanlık Sistemi senaryoları için pek de iç açıcı değildi. Yapılan anketlerde AKP yerel seçimlerdeki başarısını korumak bir yana, tek başına iktidar olabileme şansı bile zora girebilecek ölçüde oy kaybı yaşayacağı görülüyor; öte yandan “Seni Başkan Yaptırmayacağız” sloganıyla seçimlere parti olarak girmeye karar veren HDP’nin %10 seçim barajını geçeceği bekleniyordu. Buna bağlı olarak da yüksek siyasette ve toplumda AKP karşıtı bloğun (HDP, CHP, MHP) güçlenmekte olduğu ve seçimlerde bir iktidar değişiminin olabileceği yanılısaması²²yanılısaması oluşmuştu. Öte yandan

²¹ <https://tr.boell.org/tr/2015/05/11/ic-guvenlik-yasasi-demokratik-eylemlerin-dusmanlastirilmasi>

²² Bunun ciddi bir yanılısama olduğu seçimlerden hemen sonra koalisyon hükümetinin kurulamaması ve özellikle de 1 Kasım 2015 tekrar seçimlerinin sonucunda ortaya çıkacaktı. Bu konudaki çok önemli bir analiz için bkz:

Erdoğan'ın başkanlık hayalini fiili olarak uygulamaya koyması nedeniyle bir bakıma AKP de karar vericilik anlamında siyaset dışı kalmıştı.

4. Türkiye ekonomisi, özellikle cari açık, büyüme ve döviz kuru konularında bir sıkışma dönemine girmişti.²³

7 Haziran 2015 seçimleri sonucunda oluşan tablonun da etkisiyle yukarıda bahsettiğimiz sıkışma noktalarına karşı, ön hazırlıkları yapılmış darbe sürecinin kritik adımları atılmaya başlandı:

1. Çözüm süreci fiili olarak sona erdirildi ve Tamil modeli acımasız bir şekilde devreye sokuldu.
2. İncirlik üssü ABD ve koalisyon güçlerinin kullanımına açılarak sözde İŞİD ile savaşa destek süsü altında Batı ile olan gerilimler bir ölçüde yumuşatıldı (Bunun karşılığında Batı da T.C sınırları içindeki Kürtlere dönük operasyonlara ses çıkarmayacaktı.)
3. Koalisyon görüşmeleri oyalamacasıyla Meclis devre dışı bırakıldı ve arkasından “tekrar seçim” kararı alınarak olası başka hükümet seçenekleri yok edildi.
4. “Tekrar” seçimlerinde farklı bir sonuca hizmet edebilmesi için demokrat ve sol çevrelere bombalamalar dahil sert müdahale ve operasyonlar yürütüldü.
5. AKP içinde de tasfiye hareketi geliştirilerek %100 biat yapısı dayatıldı.

Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, 2015 yazı itibarı ile Türkiye net bir darbe süreci ile karşı karşıya idi.²⁴ Bu darbede, çözüm sürecini bozan, parlamenter rejimi askıya alan ve fiili başkanlık rejimini resmen ilan eden iktidar ittifakının, ordunun bir kesiminden, MİT gibi güvenlik bürokrasinin diğer kesimlerinden ve AKP'nin bazı üst düzey yöneticilerinden oluştuğunu ve liderliğinin de Tayyip Erdoğan tarafından yapıldığını tekrar not edebiliriz.

“Seçimin Kazananları ve Kaybedenleri” Ömer Faruk Kurhan - 02.11.2015 <http://www.bgst.org/ulke-gundem/secimin-kazananlari-ve-kaybedenleri> ve “Bir Kez Daha 1 Kasım Seçimi Üzerine” Ömer Faruk Kurhan - 08.11.2015 <http://www.bgst.org/ulke-gundem/bir-kez-daha-1-kasim-secimi-uzerine>

²³ “Ara Rejimin Ekonomisi” Taylan Doğan - 02.09.2015 <http://www.bgst.org/ulke-gundem/ara-rejimin-ekonomisi>

Bu tarihten sonra Türkiye birçok ekseninde aşırı şiddet sarmalına girmiş, baskıcı rejiminin sürdürülebilirliği için daha çok baskı üretmek zorunda kalmış, her türlü vesayet rejiminin sınırlı da olsa gereksinim duyduğu “hukuk sistemini” kaotik müdahalelerle tamamen ortadan kaldırmış ve artık tam anlamıyla bir korku cumhuriyetine evrilmiştir.

Aydınları, yazarları, sanatçıları hain ilan etmekte ve tutuklamakta hiçbir beis görmeyen, toplumu kutuplara ayırmaktan ve bu kutuplar arası gerilimden medet uman, kitlesel ölümleri yıllardır ezberlenmiş ve çözüm üretemeyeceği çok acı tecrübelerle sınanmış retoriklerle kitle desteğine tahvil etmeyi bekleyen baskı rejiminin adı alenen “Türk İslam Faşizmidir”. Başta hukuk olmak üzere, sistemik yapıların tamamını askıya almış rejim bir “Darbe” rejimidir. Bu tür rejimlerin devamlılığı çatışma ortamlarının genişleyerek sürmesine, korku ve şiddet sarmalının tüm toplumu felç etmesine bağlıdır.

Fakat çatışma, korku, şiddet sarmalı gibi yöntemlerin rejimin yaşamsal aparatları olmaları; rejimin kendisini de sarma potansiyellerini ortadan kaldırmaz.